

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Αντρέας Καυκαλιάς

Χρύσης Παντελίδης

Χρίστος Χριστοφίδης

Χάρης Γεωργιάδης

Σωτήρης Ιωάννου

Ονούφριος Κουλλά

Αλέκος Τρυφωνίδης

Σάβια Ορφανίδου

Μη μέλη της επιτροπής:

Άριστος Δαμιανού

Σταύρος Παπαδούρης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 4 και 11 Οκτωβρίου 2021. Στις συνεδρίες της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, του Γενικού Λογιστηρίου, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ), του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ και του Συνασπισμού Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοεργοδοτούμενων (ΣΥΜΕΑ).

Σημειώνεται ότι κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου παρευρέθηκε επίσης το μέλος της επιτροπής κ. Ηλίας Μυριάνθους.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμου, ώστε να επιτευχθεί συμβατότητα με τους κανόνες ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως τους κανόνες που διέπουν

την παραχώρηση κρατικών ενισχύσεων, καθ' υπόδειξιν της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και συμμόρφωση με εκδοθείσα Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ειδικότερα, στο υπό αναφορά νομοσχέδιο περιλαμβάνονται πρόνοιες που αφορούν μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

1. Την ανοικτή πρόσκληση για παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων προς όλα τα πιστωτικά ιδρύματα και κατ' επέκταση την κατάργηση του άρθρου 10 του βασικού νόμου, το οποίο εφαρμόζει κριτήρια κατανομής των κυβερνητικών εγγυήσεων στα πιστωτικά ιδρύματα.
2. Την αντικατάσταση της Επιτροπής Παρακολούθησης, όπως αυτή συστήνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, από την Επιτροπή Ενημέρωσης και τη διαγραφή της σχετικής διάταξης για συμμετοχή σε αυτή δύο λειτουργών της ΚΤΚ, ώστε η εν λόγω επιτροπή να συγκροτείται από έναν εκπρόσωπο του Γενικού Λογιστηρίου και έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι ορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών, καθώς και τον Γενικό Ελεγκτή ή εκπρόσωπό του υπό το καθεστώς παρατηρητή.
3. Τον καθορισμό, ως αποκλειστικό σκοπό της Επιτροπής Ενημέρωσης, της εκ των υστέρων ενημέρωσης του Υπουργού Οικονομικών και της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού αναφορικά με την εφαρμογή του νόμου, καθώς και τη διασαφήνιση ότι η Επιτροπή Ενημέρωσης δεν παρεμβαίνει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και χορήγησης δανείων με κυβερνητικές εγγυήσεις.
4. Την αντικατάσταση στον βασικό νόμο των χρονοδιαγραμμάτων αναφορικά με την ενημέρωση που παρέχεται στον Υπουργό Οικονομικών και την Κοινοβουλευτική

Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού από την Επιτροπή Ενημέρωσης για σκοπούς ευθυγράμμισης αυτών με την υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων για παροχή, ανά τριμηνία αντί ανά διμηνία, στοιχείων στο Γενικό Λογιστήριο για τα δάνεια που παραχωρούν.

Όπως είναι γνωστό, στις 22 Απριλίου 2021 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμος του 2021, στον οποίο προβλέπεται η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων συνολικού ύψους μέχρι ενός δισεκατομμυρίου ευρώ (€1.000.000.000) σε πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν συσταθεί στη Δημοκρατία και κατέχουν άδεια λειτουργίας από την ΚΤΚ, περιλαμβανομένων των θυγατρικών ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων, για την παραχώρηση νέων δανείων με χαμηλό κόστος σε επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας της νόσου COVID-19.

Σημειώνεται ότι ο υπό αναφορά νόμος και το σχετικό σχέδιο διατάγματος, το οποίο προβλέπει μεταξύ άλλων τη διαδικασία, τους όρους παραχώρησης των κυβερνητικών εγγυήσεων, το ύψος του καταβλητέου τέλους εγγυήσεως, τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων δανείων, καθώς και τα κριτήρια για τον τρόπο κατανομής των κυβερνητικών εγγυήσεων, προωθήθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λήψη τελικής έγκρισης, καθώς και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για εξασφάλιση σχετικής Γνώμης. Ως εκ τούτου, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σχετική απόφαση

ημερομηνίας 17 Αυγούστου 2021, καθώς και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με εκδοθείσα Γνώμη στις 11 Ιουνίου 2021 κοινοποίησαν τις απόψεις και τις παρατηρήσεις τους επ' αυτών.

Στο πλαίσιο της συζήτησης, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέτασε τη συμβατότητα του περί της Έκδοσης Κυβερνητικών Εγγυήσεων προς Πιστωτικά Ιδρύματα για την Παραχώρηση Δανείων σε Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζομένους Νόμου με τους κανόνες ανταγωνισμού και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να επέλθουν σε αυτόν οι κατάλληλες τροποποιήσεις, ώστε να προβλέπεται ανοικτή πρόσκληση σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα για την παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων χωρίς περιορισμούς ως προς την κατανομή τους. Περαιτέρω, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διατύπωσε σχετική Γνώμη σύμφωνα με την οποία προτίνεται η μη συμμετοχή εκπροσώπων της ΚΤΚ στην Επιτροπή Παρακολούθησης λόγω του κινδύνου σύγκρουσης αρμοδιοτήτων.

Αναφορικά με τις τροποποιήσεις που επήλθαν στο σχέδιο διατάγματος, ο ίδιος αρμόδιος ανέφερε ότι αυτές αφορούν μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

1. Την αποδοχή ως εξασφάλισης από τα πιστωτικά ιδρύματα της υποθήκης ακίνητης ιδιοκτησίας, καθώς και άλλων περιουσιακών στοιχείων για την παραχώρηση δανείων.
2. Την ακύρωση της συμφωνίας παραχώρησης κυβερνητικής εγγύησης στην περίπτωση πώλησης του δανείου, ώστε αυτή να μη μεταφέρεται σε τρίτο πρόσωπο.
3. Τη διασαφήνιση ότι η κυβερνητική εγγύηση που παραχωρείται σε πιστωτικό ίδρυμα δεν επηρεάζεται στην περίπτωση αναδιάρθρωσης του δανείου, νοουμένου ότι η χρονική διάρκεια του δανείου δεν επεκτείνεται πέραν του ενός έτους

αναφορικά με όριο σε τρεχούμενο λογαριασμό και πέραν των έξι ετών αναφορικά με τα υπόλοιπα δάνεια.

4. Την αλλαγή της τιμολόγησης του καταβαλλόμενου από τα πιστωτικά ιδρύματα τέλους εγγύησης σύμφωνα με τις συστάσεις της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
5. Τον καθορισμό του Γενικού Λογιστηρίου ως αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του σχεδίου παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων.

Η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων σημείωσε ότι στην απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι το σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων αφορά κρατική ενίσχυση η οποία όμως κρίνεται συμβατή με τους κανόνες ανταγωνισμού.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφερε ότι το νομοσχέδιο έχει τύχει του νενομισμένου νομοτεχνικού ελέγχου.

Ο εκπρόσωπος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας εισηγήθηκε όπως στο υπό αναφορά νομοσχέδιο επέλθουν οι κατάλληλες τροποποιήσεις, ώστε η πληροφόρηση που παρέχεται στο Γενικό Λογιστήριο από τα πιστωτικά ιδρύματα, αναφορικά με τα δάνεια που πρόκειται να παραχωρηθούν στη βάση του σχεδίου παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων, να παρέχεται και στην Επιτροπή Ενημέρωσης. Περαιτέρω, αναφορικά με τη σύσταση της Επιτροπής Ενημέρωσης ο ίδιος εκπρόσωπος ανέφερε ότι αυτή θα ήταν ορθότερο όπως απαρτίζεται από τρία αντί δύο μέλη, όπως σχετικά αναφέρεται στο νομοσχέδιο, με τη συμμετοχή και εκπροσώπου του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Σε σχέση με το προσχέδιο διατάγματος ο ίδιος εκπρόσωπος ανέφερε ότι σε αυτό πρέπει να περιληφθεί πρότυπο της δήλωσης που οι επιχειρήσεις και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι θα υποβάλλουν στο πιστωτικό ίδρυμα, ώστε να καταστούν δικαιούχοι

κυβερνητικής εγγύησης για έκδοση νέων δανείων. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον ίδιο εκπρόσωπο, παρ' όλο που στο διάταγμα καθορίζεται διαδικασία υπολογισμού του ανώτατου ποσού δανείου που μπορεί να λάβει επιχείρηση ή αυτοτελώς εργαζόμενος, δεν είναι ξεκάθαρο το ύψος του ποσού αυτού σε απόλυτους αριθμούς.

Ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό αναφορά νομοσχεδίου και δήλωσε ότι πρέπει να καταστεί ξεκάθαρο προς την κοινωνία ότι το σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων δεν αφορά στην παραχώρηση επιχορηγήσεων από το κράτος, αλλά στην παραχώρηση δανείων από τα πιστωτικά ιδρύματα που εξασφαλίζονται με κρατική εγγύηση και τα οποία δημιουργούν στους λήπτες την υποχρέωση αποπληρωμής τους.

Σε σχέση με την παρατήρηση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για το ανώτατο ποσό δανείου ο ίδιος αρμόδιος ανέφερε ότι το ανώτατο ποσό ανά δανειολήπτη καθορίζεται από ευρωπαϊκούς κανονισμούς και δεν πρέπει να υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσοστό της κεφαλαιακής βάσης.

Η εκπρόσωπος του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό αναφορά νομοσχεδίου και ανέφερε ότι με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δημιουργείται ακόμα ένα εργαλείο για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των αυτοτελώς εργαζομένων. Όπως η ίδια σημείωσε, με το σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την παραχώρηση δανείων δημιουργούνται ορισμένοι κίνδυνοι για τα πιστωτικά ιδρύματα, καθότι αυτά θα κληθούν να καλύψουν ποσοστό ύψους 30% των ζημιών που πιθανόν να προκύψουν από την παραχώρηση τέτοιων δανείων. Ως εκ τούτου, κάθε πιστωτικό ίδρυμα έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει κατά πόσο θα συμμετέχει στο εν λόγω σχέδιο και σε ποιο βαθμό.

Οι εκπρόσωποι του ΚΕΒΕ και της ΟΕΒ συμφώνησαν με το υπό αναφορά

νομοσχέδιο και ανέφεραν ότι αυτό θα συμβάλει στην ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας και των επιχειρήσεων. Παράλληλα, σημείωσαν την ανάγκη για επέκταση της εφαρμογής του σχεδίου, για να καταστεί δυνατή η μέγιστη δυνατή αξιοποίησή του από τις επιχειρήσεις.

Οι εκπρόσωποι της ΠΟΒΕΚ και του ΣΥΜΕΑ εξέφρασαν επιφυλάξεις αναφορικά με το κατά πόσο το σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την παραχώρηση δανείων θα εξυπηρετήσει τις ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Σημειώνεται ότι κατά την εξέταση του νομοσχεδίου ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και η εκπρόσωπος του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας εισηγήθηκαν βελτιώσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα κυρίως, για να καταστεί σαφές ότι η Επιτροπή Ενημέρωσης θα συγκροτείται από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών ή εκπρόσωπό του και το Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπό του, καθώς και από το Γενικό Ελεγκτή ή εκπρόσωπό του, ο οποίος θα συμμετέχει ως παρατηρητής.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι στο προσχέδιο διατάγματος πρέπει να περιληφθεί σχετική πρόνοια σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι θα έχουν υποχρέωση να προσκομίζουν στα πιστωτικά ιδρύματα βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση για διευθετημένες ή σε ρύθμιση φορολογικές οφειλές και υποχρεώσεις προς τη Δημοκρατία ή ότι έχουν αιτηθεί την έκδοση σχετικής βεβαίωσης.

Συναφώς, το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου και του προσχεδίου διατάγματος στα οποία περιλήφθηκαν οι πιο πάνω εισηγήσεις.

Στο στάδιο της εξέτασης του υπό αναφορά νομοσχεδίου μέλη της επιτροπής,

αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα προώθησης νομοθετικών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19, επέκριναν την κυβέρνηση για την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε ως προς την κατάθεση στη Βουλή του υπό αναφορά νομοσχεδίου. Περαιτέρω, σημείωσαν ότι η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων για την παροχή δανείων σε επιχειρήσεις από τα πιστωτικά ιδρύματα αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την οικονομία, αλλά πρέπει να διασφαλιστούν η διαφάνεια, ο έλεγχος και η στόχευση στην κατανομή τέτοιων εγγυήσεων. Παράλληλα, εξέφρασαν επιφυλάξεις σε σχέση με τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ενημέρωσης και ειδικότερα για το θέμα της εκ των υστέρων ενημέρωσης του Υπουργού Οικονομικών και της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού αναφορικά με την εφαρμογή του νόμου. Τέλος, ζητήθηκαν διευκρινίσεις από το Υπουργείο Οικονομικών για το ενδεχόμενο επέκτασης της περιόδου εφαρμογής του σχεδίου παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων προς τα πιστωτικά ιδρύματα και εντός του έτους 2022, καθότι η εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2021, όπως σχετικά προβλέπεται στον βασικό νόμο, δεν παρέχει επαρκές χρονικό περιθώριο για την πλήρη και αποτελεσματική αξιοποίησή του από τις επιχειρήσεις.

Απαντώντας επ' αυτού, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι το αρμόδιο υπουργείο έχει ήδη προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για σκοπούς εξασφάλισης παράτασης του σχεδίου και σύντομα αναμένεται σχετική απάντηση, η οποία, σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις, αναμένεται να είναι θετική.

Σημειώνεται ότι, στη βάση των διαμειφθέντων και εν αναμονή της απάντησης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε νέο αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου στο οποίο περιλαμβάνεται σχετική πρόνοια σύμφωνα με την οποία η περίοδος παραχώρησης

κυβερνητικών εγγυήσεων ισχύει μέχρι την ολοκλήρωση της εφαρμογής της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και όχι μεταγενέστερα της 31^{ης} Μαρτίου 2022.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

19 Οκτωβρίου 2021

Αρ. Φακ.: 23.01.062.182-2021

ΑΚ/ΠΧ/ΜΙ